

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ЕКОЛОГІЧНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

*Смирнова Н.А., здобувачка вищої освіти,
ns392645@gmail.com*

*Науковий керівник: Латишева О.В., к.е.н.,
ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія»,
м.Краматорськ*

Екологічна загроза посідає одну із перших місць серед ризиків світового розвитку сьогодення, що пов'язано, як вважають фахівці, з надмірним рівнем викидів парникових газів в атмосферу, високим рівнем забруднення водних об'єктів та обсягів побутових та виробничих відходів, зростанням навантаження на довкілля у цілому.

Для України ще до початку повномасштабної війни фахівці [1, стор. 3-5; 2, стор. 14-15; 3, стор. 51-55; 4, стор. 72-75; 5, стор. 190-192; 6, стор.145-150] визначали великий рівень природо ємності національної економіки у цілому, що висувало на перший план необхідність залучення «зелених» інвестицій для сталого розвитку економіки України.

У 2020 році викиди парникових газів скоротилися до 33,7 % від рівня 1990 року, проте енергоємність ВВП України у 2018 році була втричі вищою, ніж у Польщі. У 2021 р. схвалено оновлений національно визначений внесок у рамках Паризької угоди, що визначив ціль досягнення вуглецевої нейтральності країни не пізніше 2060 року.

Стан екологічної безпеки України до повномасштабної війни був критичним, що наблизило межі екологічної катастрофи внаслідок воєнних дій на території України.

У 2020 р. Україна посіла 4 місце у світі за рівнем економічних збитків від забруднення повітря, основними забруднювачами якого є підприємства добувної і переробної промисловості, енергетики та аграрного сектору викиди забруднюючих речовин яких склали понад 90% від загального обсягу.

Критичною була і ситуація з відходами – через домінування в національній економіці ресурсоемних багато-відхідних технологій, за рік утворюється близько 500 млн. тон відходів, з яких утилізувалося лише до 25%.

Ресурсоемність економіки України є також причиною виснаження і погіршення стану природних ресурсів, а особливо земель

сільськогосподарського призначення як базової основи продовольчої безпеки країни.

Питомий показник використання природних ресурсів на одиницю виробленої продукції в Україні на порядок перевищує західноєвропейський.

Сумарні водні ресурси дорівнюють 94,1 куб. км, що відносить Україну до недостатньо забезпечених водою країн світу, на 30% водних об'єктах фіксуються високі та надзвичайно високі рівні хімічного забруднення. Лісистість в Україні становить 15,9% від загальної території, аналогічний показник у Німеччині, до прикладу, становить приблизно 32%.

Території та об'єкти природно заповідного фонду, яких в Україні налічується 8633, займають 6,8 % площі країни. З 2012 по 2018 рр. за рахунок знищення лучно-степових екосистем та самосійних лісів, площа ріллі замість скорочення збільшилася з 53,8 до 56,8% території країни. Для порівняння, в ЄС розораність сягає лише 25% [1, с. 3].

Проведений аналіз статистичних даних за останні роки поточних витрат природоохоронного призначення та екологічних інвестицій в Україні [7] підтверджує той факт, що хоч фінансування до 2019 року зростало до 2020 року, однак ці кошти або не ефективно використовувались або їх рівень не достатній для подолання проблем забруднення довкілля (рис. 1, рис. 2).

В Україні спостерігається лише позитивні зміни у зниженні викидів в атмосферу від стаціонарних джерел забруднення у 2020 році (рис. 1) на фоні скорочення фінансування (рис. 2), що в останні роки насамперед пов'язано, як відмічають фахівці [2-6], із скороченням обсягів виробництва та загальною деіндустріалізацією в країні, а також спостерігається «недостатньо ефективний стан системи державного управління, екологічного контролю, моніторингу довкілля, а також неефективна інтеграція екологічної складової у соціально-економічний розвиток України не дозволили досягти цілей екологічної безпеки, сталого природокористування та інтегруватися в європейський простір» [1, с. 3].

Постійно розширюються горизонти роботи уряду у цьому напрямку.

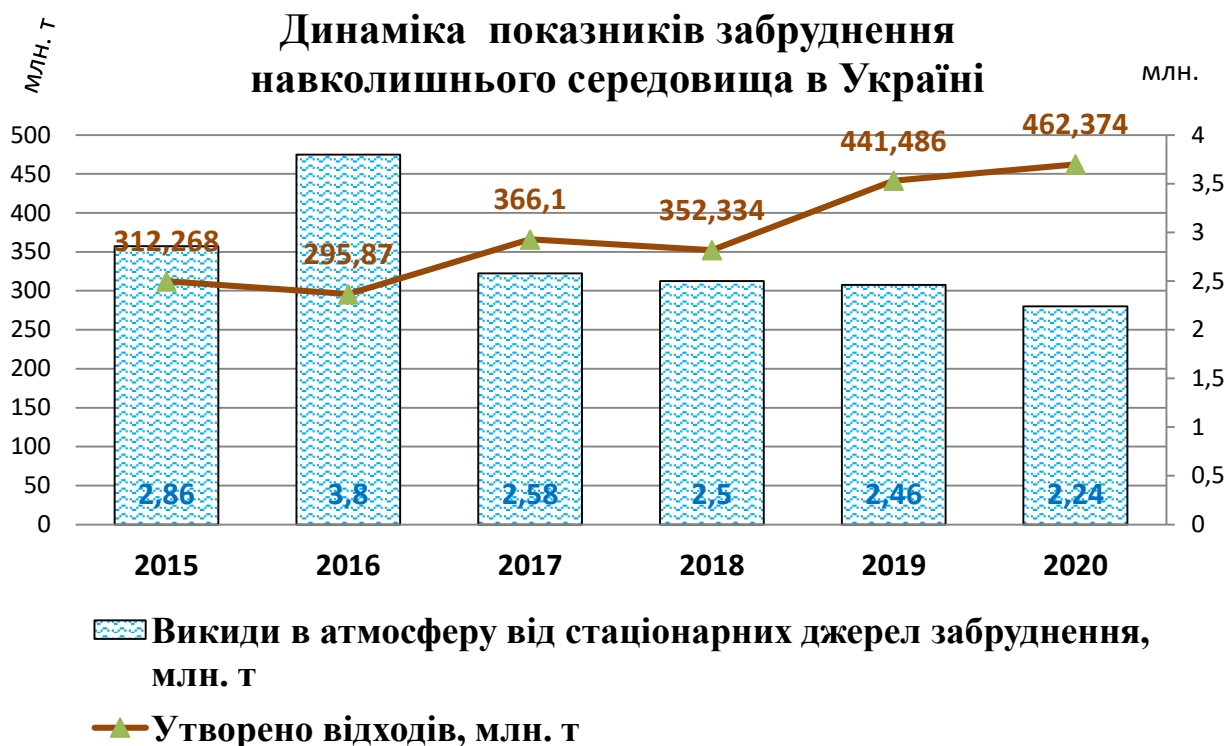

Рисунок 1 - Динаміка показників забруднення навколишнього середовища в Україні (побудовано автором на підставі статистичних даних [7])

Динаміка капітальних інвестицій та витрат на захист від забруднення навколишнього середовища в Україні

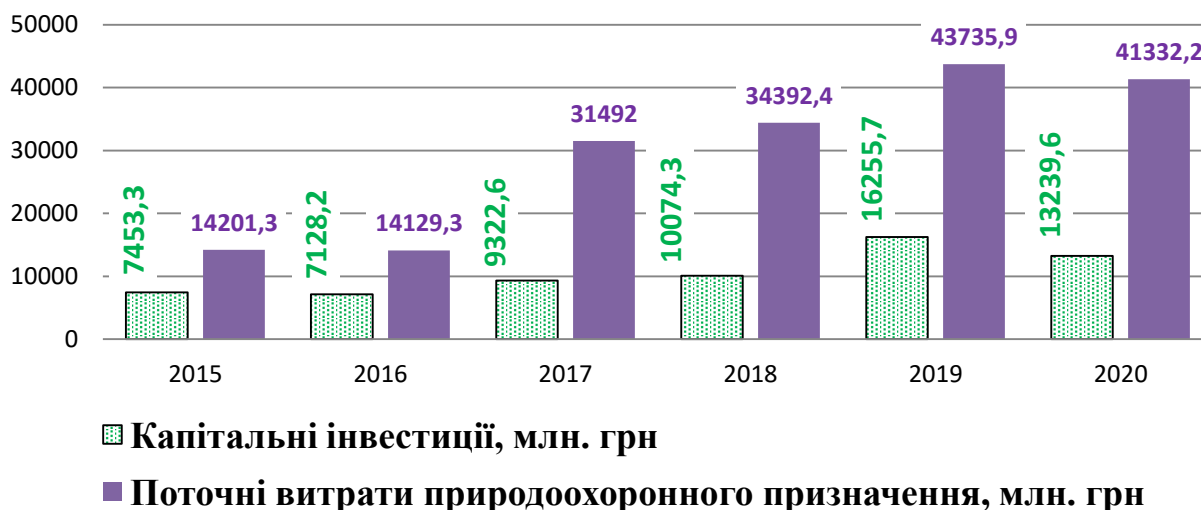

Рисунок 2 - Динаміка капітальних інвестицій та витрат на захист від забруднення навколишнього середовища в Україні (побудовано автором на підставі статистичних даних [7])

Якщо Міністерство захисту довкілля затвердить та реалізує запропоновані програми, що надзвичайно шкідливі викиди парникових газів будуть поступово скорочуватися до рівня 65 % у 2030 році порівняно з 1990 роком [8].

Це призведе не тільки до виконання запропонованих угод, але й до покращення життя населення країни в цілому, забезпечення позитивного іміджу України в світі захисту навколишнього середовища.

Література.

1. Проект Плану відновлення України Матеріали робочої групи «Екологічна безпека»: за матеріалами Національної ради з відновлення України від наслідків війни. Офіційний сайт КМУ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/environmental-safety-assembly.pdf> (назва з екрану, дата звернення 18.10.2022)
2. Латишева О.В., Мілявський М.Ю. Перспективи економічного розвитку України в контексті нових світових викликів. *Економіка і Фінанси*. Дніпропетровськ. 2018. Вип. №3. С. 14-24
3. Латишева О.В., Касьянюк С.В., Мілявський М.Ю. Дослідження стану екологічної безпеки та рівня екологічної сталості регіонів України. *Економіка і Фінанси*. Дніпропетровськ. 2018. Вип. № 6. С. 50-61
4. Латишева О.В., Касьянюк С.В., Касьянюк О.С. Аналіз результативності впровадження природоохоронних заходів регіонального розвитку України. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. Вип. № 2 (52). С. 72-78
5. Латишева О. В., Ровенська В.В. Сталий розвиток України та країн пострадянського простору: екологічні та соціальні індикатори. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. № 4 (15), С.190-199. URL: http://www.pev.kpu.zp.ua/journals/2019/4_15_uk/4_15_2019.pdf#page=190 (назва з екрану, дата звернення 20.10.2022)
6. Латишева О. В., Підгора Є.О., Касьянюк С. В., Візіров В.Е. Природно-техногенна безпека та екологічна безпека: суть, індикатори оцінювання, роль у формуванні стратегії національної безпеки держави. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. Вип. №1(59). С.145-161
7. Навколишнє середовище. Статистичні дані. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (назва з екрану, дата звернення 20.10.2022)
8. Міндовкілля представляє проект Другого національно визначеного внеску України до Паризької угоди. URL: <https://mepr.gov.ua/news/37151.html> (назва з екрану, дата звернення 20.10.2022)